

Gimnazjalne zadania egzaminacyjne z lat 2002-2008

Treści geograficzne część II

**Pracownia Egzaminu Gimnazjalnego
OKE w Krakowie**

Kraków 2008

Opracowanie:

Urszula Mazur

Bibliografia

- Biuletyny Informacyjne Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Krakowie. Informacja o wynikach egzaminu w klasie III gimnazjum w latach 2002 - 20008.
- Arkusze egzaminacyjne, kartoteki, schematy oceniania CKE zastosowane w wiosennej kwietniowej sesji egzaminacyjnej w latach 2002 - 2008.

Wprowadzenie

Niniejsze opracowanie to zbiór zadań egzaminacyjnych uporządkowanych tematycznie, adekwatnie do treści przedmiotowych objętych egzaminem gimnazjalnym w części matematyczno-przyrodniczej w latach 2002 - 2008.

Egzamin gimnazjalny ma charakter międzyprzedmiotowy, stąd niejednokrotnie trudno jednoznacznie określić przynależność badanych w danym zadaniu umiejętności i wiadomości. Dokonanie podziału zadań egzaminacyjnych z uwzględnieniem ich przedmiotowego charakteru podyktowane jest chęcią ułatwienia nauczycielom korzystania z materiałów egzaminacyjnych codziennej praktyce, gdyż edukacja szkolna ma głównie charakter przedmiotowy. Proszę traktować proponowany przez nas podział jako względny, być może analizując poszczególne zadania niektóre z nich, zdaniem państwa, powinny być przypisane do innej części z tej grupy materiałów. Nic nie stoi na przeszkodzie, by użytkownik tego opracowania dokonał zmian w niniejszym podziale.

Zadania zostały uporządkowane hierarchicznie – latami, poczynając od roku 2002 do roku 2008. W zbiorze tym zachowano następujący układ:

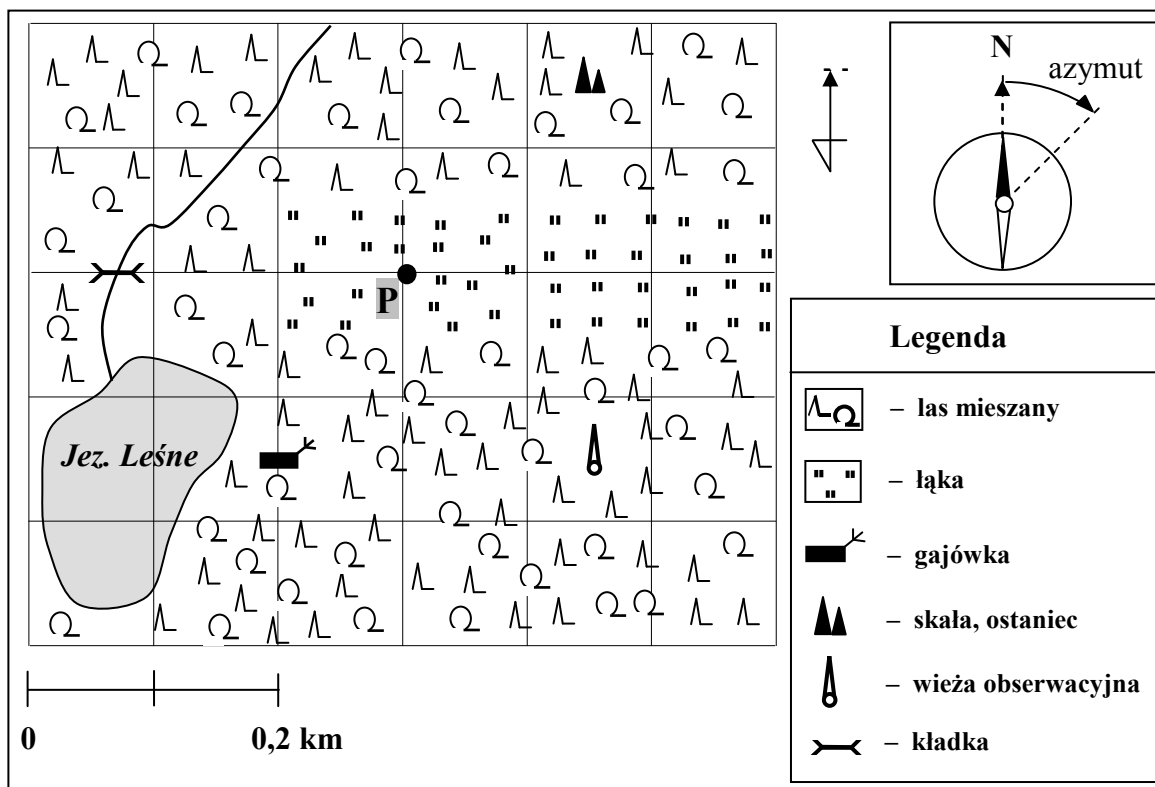
- treść zadania,
- badane umiejętności/czynności,
- poziom wykonania zadań wyrażony w procentach,
- poprawna odpowiedź – w przypadku zadań zamkniętych wielokrotnego wyboru,
- schemat punktowania – w przypadku zadań otwartych.

Mam nadzieję, że opracowanie to okaże się pomocne w państwa pracy.

ROK 2005

Rozwiązując zadania od 9. do 12., wykorzystaj poniższą informację i mapę.

Azymut geograficzny to kąt między kierunkiem północnym a kierunkiem marszu, mierzony od kierunku północnego do kierunku marszu zgodnie z ruchem wskazówek zegara.

Zadanie 9. (0-1)/2005

Turysta, który wyruszył z punktu P na azymut 135°, dojdzie do

- A. kładki. B. ostańca. C. gajówki. D. wieży obserwacyjnej.

Badane umiejętności/czynności	Poziom wykonania w %
Operuje informacją – wykorzystuje informacje w praktyce	60
Poprawna odpowiedź	D

Zadanie 10. (0-1)/2005

Przybliżona odległość w linii prostej od gajówki do ostańca wynosi

- A. 390 m B. 550 m C. 780 m D. 3900 m

Badane umiejętności/czynności	Poziom wykonania w %
Operuje informacją – przetwarza informacje	54
Poprawna odpowiedź	A

Zadanie 11. (0-1)/2005

Turysta, który chce przejść od ostańca przez punkt P do kładki, powinien pójść w kierunku

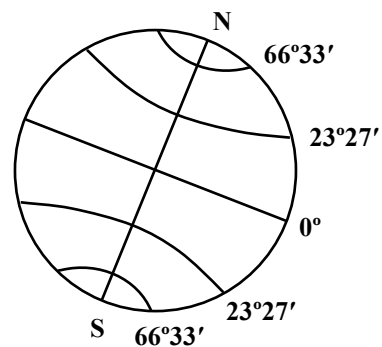
- A. północno-zachodnim, a następnie zachodnim.
- B. północno-wschodnim, a następnie wschodnim.
- C. południowo-zachodnim, a następnie zachodnim.
- D. południowo-wschodnim, a następnie wschodnim.

Badane umiejętności/czynności	Poziom wykonania w %
Odczytuje informacje z mapy	69
Poprawna odpowiedź	C

Zadanie 15. (0-1)/2005

Na południe od pewnego równoleżnika Słońce codziennie wschodzi i zachodzi, zaś na północ od tego równoleżnika występuje zjawisko dni i nocy polarnych. Powyższy opis dotyczy równoleżnika

- A. 66°33'N
- B. 66°33'S
- C. 23°27'N
- D. 23°27'S

Badane umiejętności/czynności	Poziom wykonania w %
Wskazuje prawidłowości w procesach, w funkcjonowaniu układów i systemów – określa warunki jego występowania	47
Poprawna odpowiedź	A

Zadanie 16. (0-1)/2005

Która cecha dotyczy południków?

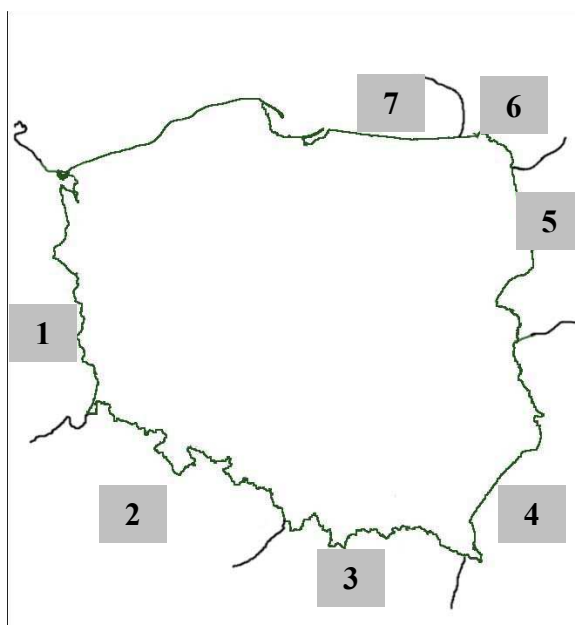
- A. Są różnej długości.
- B. Mają kształt okręgów.
- C. Łączą dwa bieguny Ziemi.
- D. Wyznaczają kierunek wschód-zachód.

Badane umiejętności/czynności	Poziom wykonania w %
Stosuje terminy i pojęcia matematyczno-przyrodnicze	70
Poprawna odpowiedź	C

Zadanie 27. (0-2)/2005

Korzystając z mapy i podanych w ramce nazw państw, wpisz do odpowiedniego wiersza tabeli nazwy państw sąsiadujących z Polską.

**Białoruś, Czechy, Litwa, Łotwa, Niemcy,
 Rosja (Federacja Rosyjska), Słowacja, Ukraina**

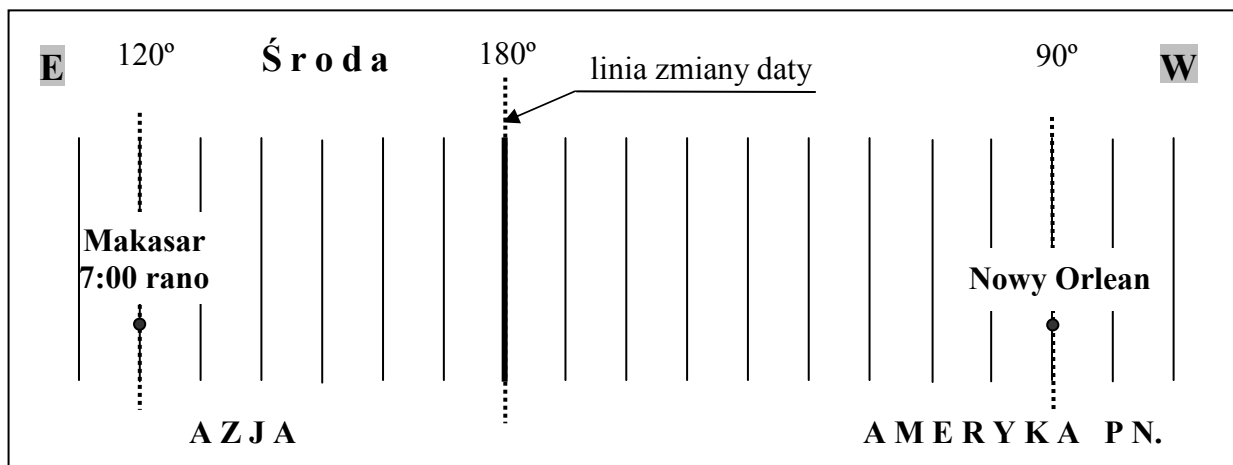

1
2
3
4
5
6
7

Badane umiejętności/czynności		Poziom wykonania w %														
Operuje informacją – selekcjonuje informacje		51														
Schemat punktowania																
Odpowiedź poprawna	Zasady przyznawania punktów	Uwagi														
<table border="1"> <tr><td>1</td><td>Niemcy</td></tr> <tr><td>2</td><td>Czechy</td></tr> <tr><td>3</td><td>Słowacja</td></tr> <tr><td>4</td><td>Ukraina</td></tr> <tr><td>5</td><td>Białoruś</td></tr> <tr><td>6</td><td>Litwa</td></tr> <tr><td>7</td><td>Rosja (Federacja Rosyjska)</td></tr> </table>	1	Niemcy	2	Czechy	3	Słowacja	4	Ukraina	5	Białoruś	6	Litwa	7	Rosja (Federacja Rosyjska)	a) 7 poprawnych odpowiedzi – 2p. b) 5-6 poprawnych odpowiedzi – 1p.	
1	Niemcy															
2	Czechy															
3	Słowacja															
4	Ukraina															
5	Białoruś															
6	Litwa															
7	Rosja (Federacja Rosyjska)															

Schemat i informacje do zadania 30.

Fragment siatki kartograficznej przedstawia południk 180° oraz południki, na których leżą Nowy Orlean i Makasar.

Zadanie 30. (0-2)/2005

Podaj dzień tygodnia i godzinę, która jest w Nowym Orleanie.

dzień tygodnia

godzina

Badane umiejętności/czynności		Poziom wykonania w %
Stosuje techniki twórczego rozwiązywania problemów – kojarzy różnorodne fakty, obserwacje, wyniki doświadczeń i wyciąga wnioski		31
Schemat punktowania		
Odpowiedź poprawna	Zasady przyznawania punktów	Uwagi
wtorek 17:00	a) poprawne określenie dnia tygodnia – 1p. b) poprawnie określona godzina – 1p.	Jeżeli źle określony jest dzień, ale dobrze obliczona różnica czasu, tzn. środa, 17:00 punktujemy: a) 0p., b) 1p.

ROK 2006

Zadanie 9. (0-1)/2006

Ile czasu trwa pełne okrążenie Ziemi przez satelitę geostacjonarnego?

- A. 12 godzin B. 28 dni C. 24 godziny D. 1 rok

Badane umiejętności/czynności	Poziom wykonania w %
Stosuje zintegrowaną wiedzę do objaśniania zjawisk przyrodniczych	60
Poprawna odpowiedź	C

Zadanie 10. (0-1)/2006

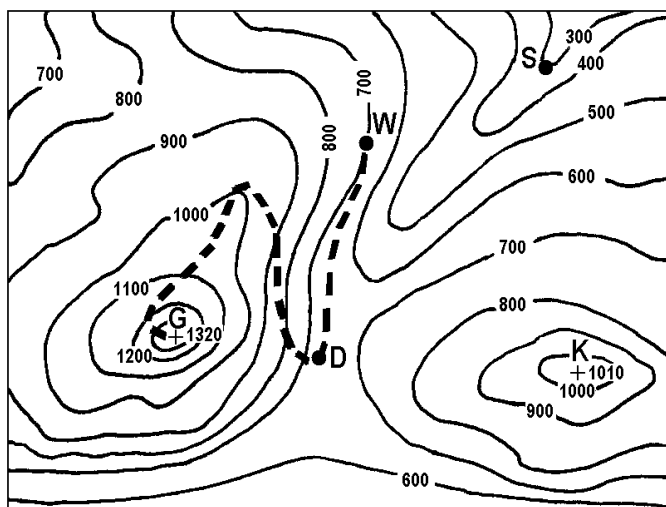
Państwo Kowalscy, mieszkający na Śląsku, postanowili zamontować na swoim domu antenę satelitarną, tzw. talerz. Satelita geostacjonarny znajduje się nad równikiem na tym samym południku co dom państwa Kowalskich. W którym kierunku należy ustawić antenę satelitarną, aby uzyskać jak najlepszy odbiór?

- A. Wschodnim. B. Zachodnim. C. Północnym. D. Południowym.

Badane umiejętności/czynności	Poziom wykonania w %
Stosuje zintegrowaną wiedzę do objaśniania zjawisk przyrodniczych	59
Poprawna odpowiedź	D

Informacje do zadań 11. – 16.

Na fragmencie poziomicowej mapy terenu górskiego zaznaczone są punkty: D, G, K, S i W.

- D – drogowskaz
- G – szczyt
- K – szczyt
- S – szalaś
- W – miejsce odpoczynku
- — — ścieżka

Skala 1 : 25000

Zadanie 11. (0-1)/2006

Jaką wysokość względną ma punkt oznaczony literą K (szczyt) w odniesieniu do punktu oznaczonego literą S (szalaś)?

- A. 300 m B. 1010 m C. 1310 m D. 710 m

Badane umiejętności/czynności	Poziom wykonania w %
Operuje informacją	75
Poprawna odpowiedź	D

Zadanie 12. (0-1)/2006

Na jakiej wysokości bezwzględnej znajduje się drogowskaz oznaczony na mapie literą D?

- A. Mniejszej niż 600 m n.p.m.
 B. Co najmniej 600 m n.p.m. i mniejszej niż 700 m n.p.m.
 C. Co najmniej 700 m n.p.m. i mniejszej niż 800 m n.p.m.
 D. Większej niż 800 m n.p.m.

Badane umiejętności/czynności	Poziom wykonania w %
Odczytuje informacje	73
Poprawna odpowiedź	B

Zadanie 13. (0-1)/2006

Drogowskaz oznaczony na mapie literą D stoi

A. na przełęczy. B. w kotlinie. C. na szczycie. D. w dolinie.

Badane umiejętności/czynności	Poziom wykonania w %
Operuje informacją	53
Poprawna odpowiedź	A

Zadanie 14. (0-1)/2006

Szałas oznaczony na mapie literą S znajduje się

A. na przełęczy. B. na grzbiecie. C. na szczycie. D. w dolinie.

Badane umiejętności/czynności	Poziom wykonania w %
Operuje informacją	47
Poprawna odpowiedź	D

Informacje do zadania 16.

Reguła obliczania czasu przejścia trasy w górach:

przyjmij 1 godzinę na każde 5 km odczytane (w poziomie) z mapy i dodaj po 1 godzinie na każde 600 m wzniesienia, które trzeba pokonać.

Zadanie 16. (0-1)/2006

Ścieżka prowadząca od punktu W na szczyt G ma na mapie długość 10 cm. Zgodnie z powyższą regułą wejście tą trasą na szczyt zajmie uczestnikom wycieczki około

A. 1 h B. 1,5 h C. 2 h D. 3 h

Badane umiejętności/czynności	Poziom wykonania w %
Tworzy modele sytuacji problemowej	39
Poprawna odpowiedź	B

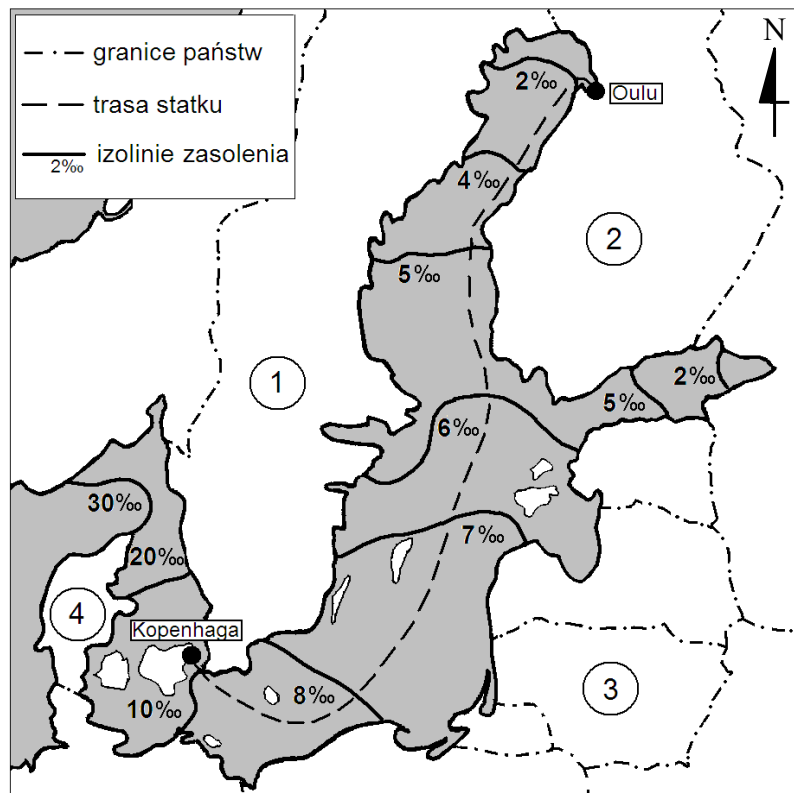
ROK 2007

Informacje do zadań 1. – 6.

Zasolenie morza określa się jako ilość gramów soli rozpuszczonych w jednym kilogramie wody morskiej i podaje w promilach (‰). Przeciętnie w jednym kilogramie wody morskiej znajduje się 34,5 g różnych rozpuszczonych w niej soli (czyli przeciętne zasolenie wody morskiej jest równe 34,5‰).

Zasolenie Bałtyku (średnio 7,8‰) jest znacznie mniejsze od zasolenia oceanów, co tłumaczy się wielkością zlewiska (duży dopływ wód rzecznych), warunkami klimatycznymi (małe parowanie) oraz utrudnioną wymianą wód z oceanem.

Zasolenie
Morza Bałtyckiego

Na podstawie: J. Kondracki, Geografia fizyczna Polski, Warszawa 1988.

Zadanie 1. (0-1)/2007

Pokonując trasę z Kopenhagi do Oulu, statek płynie przez wody Morza Bałtyckiego o zasoleniu

- A. coraz mniejszym.
- B. coraz większym.
- C. stałym.
- D. początkowo rosnącym, a potem malejącym.

Badane umiejętności/czynności	Poziom wykonania w %
Odczytuje informacje	87
Poprawna odpowiedź	A

Zadanie 2. (0-1)/2007

Statek, który przepłynął z Kopenhagi do Oulu, przemieścił się w kierunku

- A. południowo-wschodnim.
- B. południowo-zachodnim.
- C. północno-zachodnim.
- D. północno-wschodnim.

Badane umiejętności/czynności	Poziom wykonania w %
Operuje informacją	78
Poprawna odpowiedź	D

Zadanie 3. (0-1)/2007

Na stosunkowo duże zasolenie w cieśninach duńskich (od 10‰ do 30‰) decydujący wpływ ma

- A. opad atmosferyczny w postaci śniegu.
- B. duży dopływ wód rzecznych.
- C. małe parowanie.
- D. stały dopływ wód oceanicznych.

Badane umiejętności/czynności	Poziom wykonania w %
Operuje informacją	70
Poprawna odpowiedź	D

Zadanie 5. (0-1)/2007

Zasolenie zmieniające się od 2‰ do ponad 20‰ mają wody wzdłuż wybrzeża państwa, które na rysunku oznaczono liczbą

- A. 1
- B. 2
- C. 3
- D. 4

Badane umiejętności/czynności	Poziom wykonania w %
Operuje informacją	83
Poprawna odpowiedź	A

Zadanie 6. (0-1)/2007

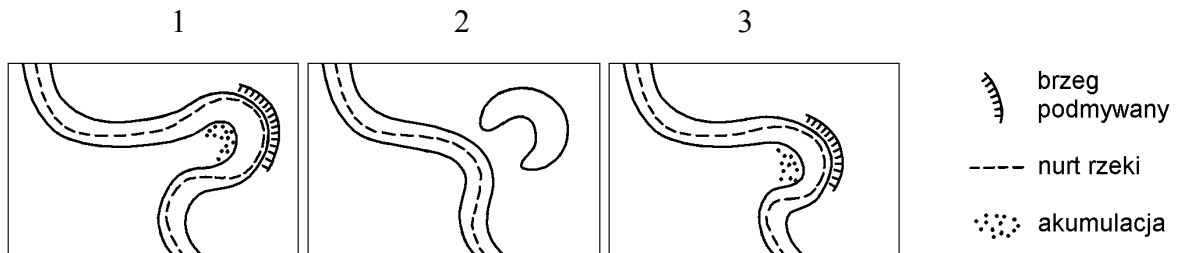
Wybierz zestaw, w którym liczbom z rysunku prawidłowo przyporządkowano nazwy państw.

- A. 1-Finlandia, 2-Szwecja, 3-Estonia, 4-Dania
- B. 1-Szwecja, 2-Norwegia, 3-Litwa, 4-Niemcy
- C. 1-Szwecja, 2-Finlandia, 3-Litwa, 4-Dania
- D. 1-Norwegia, 2-Szwecja, 3-Estonia, 4-Dania

Badane umiejętności/czynności	Poziom wykonania w %
Operuje informacją	62
Poprawna odpowiedź	C

Zadanie 23. (0-1)/2007

Wody rzeki rzeźbią jej brzegi, powodując czasami powstanie starorzecza. Wybierz prawidłową kolejność poniższych rysunków ilustrujących ten proces.

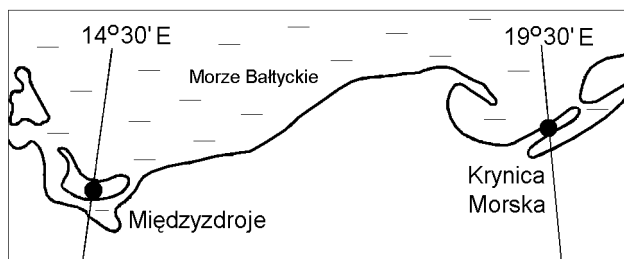

- A. 1-2-3
- B. 3-2-1
- C. 3-1-2
- D. 1-3-2

Badane umiejętności/czynności	Poziom wykonania w %
Wskazuje prawidłowości w procesach, w funkcjonowaniu układów ...	54
Poprawna odpowiedź	C

Zadanie 34. (0-3)/2007

Uzupełnij zdania pod rysunkiem, wpisując w wykropkowane miejsca odpowiednie wyrazy spośród podanych.

Gdy w Krynicy Morskiej Słońce góruje, to w Międzyzdrojach górowało.
 już / jeszcze nie

Jeżeli w Międzyzdrojach jest godzina 12.00 czasu miejscowego (słonecznego), to w Krynicy Morskiej południe słoneczne
 było wcześniej / będzie później

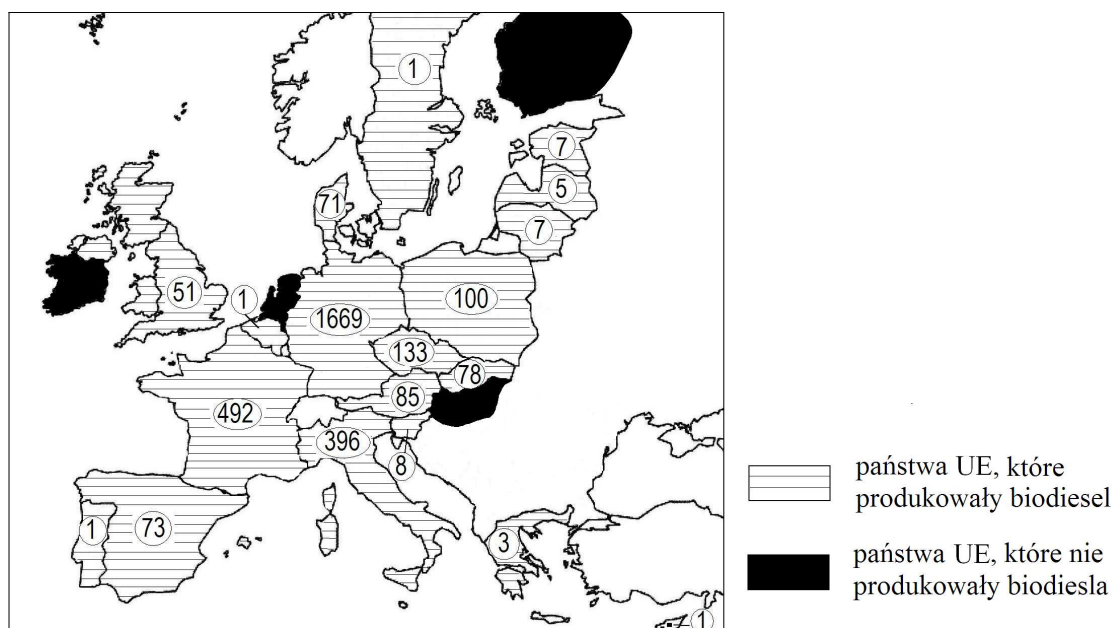
W Krynicy Morskiej i w innych miejscowościach położonych na południku 19°30'E Słońce góruje
 jednocześnie / niejednocześnie

Badane umiejętności/czynności		Poziom wykonania w %
Stosuje zintegrowaną wiedzę do objaśniania zjawisk przyrodniczych		67
Schemat punktowania		
Odpowiedź poprawna	Zasady przyznawania punktów	Uwagi
...jeszcze niebyło wcześniejjednocześnie ...	a) za poprawne uzupełnienie pierwszego zdania – 1p. b) za poprawne uzupełnienie drugiego zdania – 1p. c) za poprawne uzupełnienie trzeciego zdania – 1p.	Punkty za poprawne uzupełnienie zdań przyznajemy również wtedy, gdy uczeń podkreśli poprawne odpowiedzi lub przekreśli błędne.

ROK 2008

Informacje do zadań 3. i 4.

Unia Europejska jest największym na świecie producentem biodiesla (biopaliwa uzyskiwanego z oleju roślinnego). Na rysunku przedstawiono produkcję biodiesla w tysiącach ton w państwach należących do UE w 2005 r.

Na podstawie: *Rzeczpospolita*, 21 lutego 2007.

Zadanie 3. (0-1)/2008

Które państwo będące członkiem Unii Europejskiej wyprodukowało w 2005 roku największą ilość biodiesla?

- A. Francja. B. Niemcy. C. Włochy. D. Polska.

Badane umiejętności/czynności	Poziom wykonania w %
Operuje informacją	89
Poprawna odpowiedź	B

Zadanie 4. (0-1)/2008

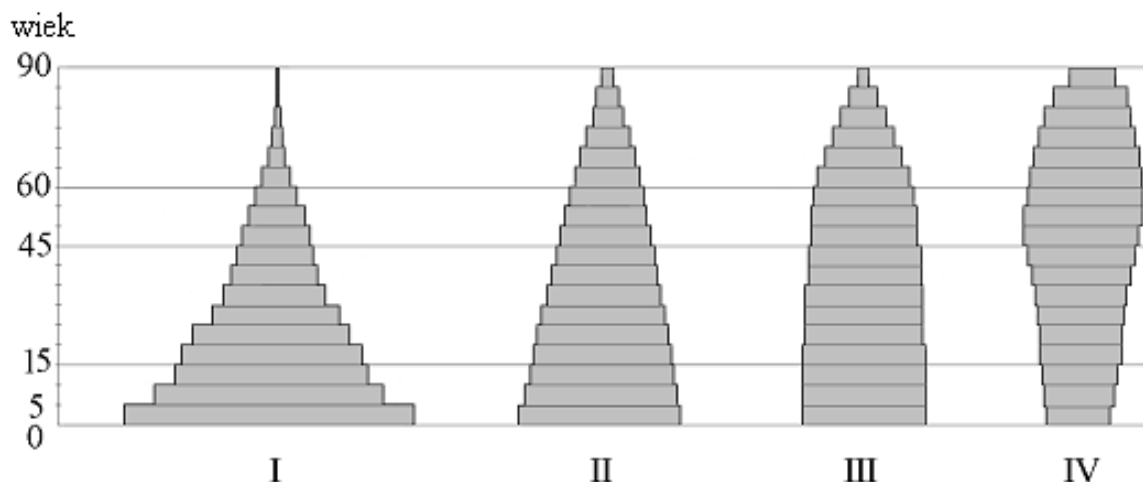
Do państw UE, które w 2005 r. nie produkowały biodiesla, należą

- A. Irlandia i Portugalia. B. Finlandia i Szwecja.
C. Węgry i Holandia. D. Słowacja i Austria.

Badane umiejętności/czynności	Poziom wykonania w %
Operuje informacją	66
Poprawna odpowiedź	C

Informacje do zadań 12. – 14.

Poniższe piramidy wieku ilustrują strukturę wiekową czterech populacji. Szerokość poziomów piramid jest proporcjonalna do liczebności danych klas wiekowych.

Na podstawie: *Geografia. Encyklopedia PWN*, Warszawa 2002.

Zadanie 12. (0-1)/2008

W której populacji stosunek liczby ludności w wieku 15 – 19 lat do liczby ludności w wieku 45 – 49 lat jest największy?

- A. I B. II C. III D. IV

Badane umiejętności/czynności	Poziom wykonania w %
Operuje informacją	74
Poprawna odpowiedź	A

Zadanie 13. (0-1)/2008

Średnia wieku jest największa w populacji

- A. I B. II C. III D. IV

Badane umiejętności/czynności	Poziom wykonania w %
Operuje informacją	54
Poprawna odpowiedź	D

Zadanie 14. (0-1)/2008

W 2000 roku piramida wieku dla światowej populacji była podobna do piramidy I. Jednak tempo wzrostu liczby ludności świata spada i zbliża się do zera. Jedną z prognoz demograficznych przewiduje, że w 2050 roku wszystkie roczniki w wieku poniżej 60 lat będą prawie tak samo liczne. Populacji światowej będzie wtedy odpowiadać piramida typu

- A. I B. II C. III D. IV

Badane umiejętności/czynności	Poziom wykonania w %
Wskazuje prawidłowości w procesach, w funkcjonowaniu układów i systemów	67
Poprawna odpowiedź	C

Zadanie 28. (0-2)/2008

Zjawiska naturalne, pod wpływem których skorupa ziemską i jej powierzchnia ulegają zmianom i przeobrażeniom, nazywamy procesami geologicznymi.

Uzupełnij tabelę, wpisując odpowiednio:

energia wnętrza Ziemi, wietrzenie, trzęsienia ziemi, procesy zewnętrzne, działalność wulkaniczna, erozja.

Rodzaj energii powodującej zachodzenie procesów geologicznych	Rodzaj procesów geologicznych	Przykłady procesów geologicznych
energia słoneczna		akumulacja
	procesy wewnętrzne	ruchy górotwórcze

Badane umiejętności/czynności			Poziom wykonania w %												
Stosuje terminy i pojęcia matematyczno-przyrodnicze			77												
Schemat punktowania															
Odpowiedź poprawna			Zasady przyznawania punktów												
<table border="1"> <tr> <td>energia słoneczna</td> <td rowspan="3">procesy zewnętrzne</td> <td>akumulacja</td> </tr> <tr> <td></td> <td>wietrzenie</td> </tr> <tr> <td></td> <td>erozja</td> </tr> <tr> <td rowspan="3">energia wnętrza Ziemi</td> <td rowspan="3">procesy wewnętrzne</td> <td>ruchy górotwórcze</td> </tr> <tr> <td>trzęsienia ziemi</td> </tr> <tr> <td>działalność wulkaniczna</td> </tr> </table>			energia słoneczna	procesy zewnętrzne	akumulacja		wietrzenie		erozja	energia wnętrza Ziemi	procesy wewnętrzne	ruchy górotwórcze	trzęsienia ziemi	działalność wulkaniczna	<p>a) za poprawne uzupełnienie pierwszego wiersza tabeli – 1p.</p> <p>b) za poprawne uzupełnienie drugiego wiersza tabeli – 1p.</p>
energia słoneczna	procesy zewnętrzne	akumulacja													
		wietrzenie													
		erozja													
energia wnętrza Ziemi	procesy wewnętrzne	ruchy górotwórcze													
		trzęsienia ziemi													
		działalność wulkaniczna													
Uwagi															